

Barn og unge med SSA Molde 20.september 2018

Oddfrid.Skorpe.Tennfjord@stolav.no

Mobil 41104319

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Kor mange?

- **USA:** Barbaree og Marshall (2006): 30 % - 50 % av seksuelle overgrep blir utført av barn under 18 år.
- **Sverige:** Långström (2001): 11 % av alle personar som dømt for s.o.i 1996 var mellom 15-20 år då lovbrøtet vart gjort.
- **Noreg:** Bjørn (i Bendiksby 2008): 1/3 av alle rapporterte seksuelle overgrep i Nord-Noreg var utført av person under 18 år

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Kor mange? - sjølvrapportering «Har overtala, pressa eller tvunge nokon til å delta i seksuelle aktiviteter?»

Utval: elevar i vgs, 15-19 år
(Mossige og Abrahamsen, 2007;
Mossige, Ainsaar og Svedin, 2007)

- **Noreg:**
9.5 % av gutane
(ofre oftast jenter 10-14 år)
1,5 % av jentene
- **Sverige:** 10.1 % av gutane og 2.4 % av jentene.
- **Polen:** 21.7 (gutar) og 4.2 % (jenter)

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

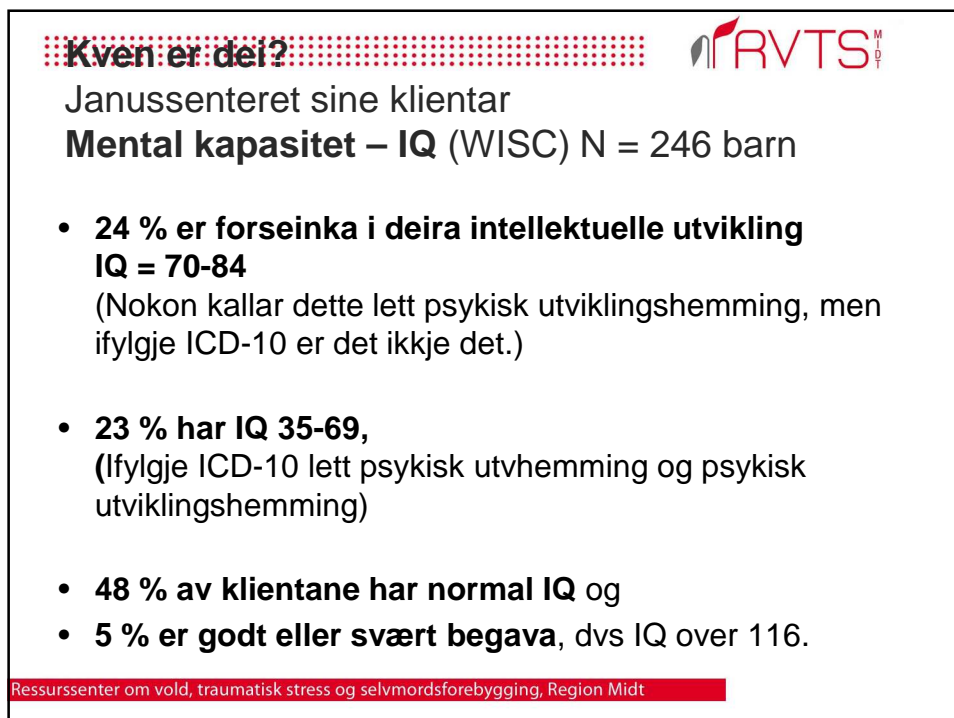
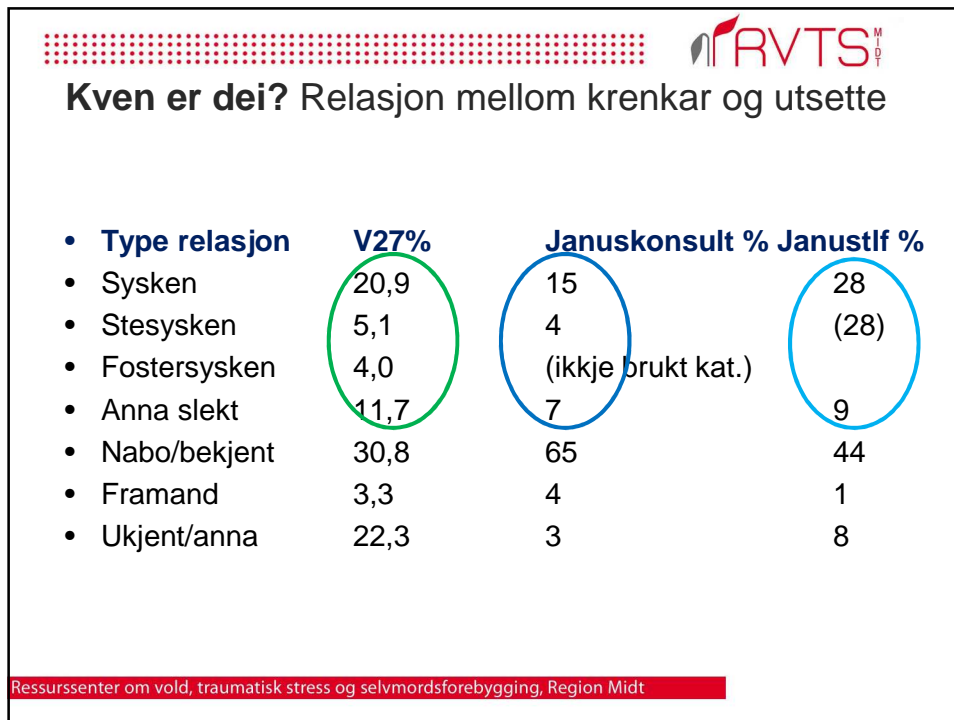

Kven er dei?

Norske og danske data
(Kleive og Garbo, 2015; Januscentret, 2014)

- **Janussenteret, DK Klientar (N = 255):**
 - Alder: 13,2 år på henvisningstidspkt
 - Gjsn for fyrste overgrep er 12,2 år.
 - 90 % er gutar
- **Janus tlfhenvendelsane (N = 524 telefonar)**
Alder: 11.8 år ved tlfhenvendelsen. Dei fleste var 12-16 år.
 - 88 % er gutar.
- **V 27 tlfhenvendelsane (N = 273 telefonar)**
 - Alder: Gjsn 13,4 år og median er 14 år.
 - 86,8 % er gutar.
 - 8, 4 % er det ei jente, resten ukjent.

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Kven er dei?

Janussenteret sine klientar

ADHD og autisme

- 66 % har teikn på at dei har ADHD (T.O.V.A.)
- Kun 18 % var testa og diagnostisert for dette før dei kom til Janus.
- 15 % har teikn på autisme
- Kun 3 % var testa og diagnostisert for dette før dei kom til Janus.

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Kven er dei?

Janussenteret sine klientar

Overgrep og omsorgssvikt (DK)

- 46 % vitne til eller sjølv utsett for fysisk vald i fam
- 40 % utsett for vald av fleire
- 39 % utsett for psykisk vald i familien, start 3-4 år
- 35 % vitne til psyk vald mellom foreldra
- 1/3 (33 %) vore utsett for seksuelle overgrep
- **21 % har vore utsett for seksuelle overgrep av nokon i familien, typisk nok av eit anna sysken**

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Konklusjon: Barn med bekymringsfull eller skadeleg seksuell åtfærd er:

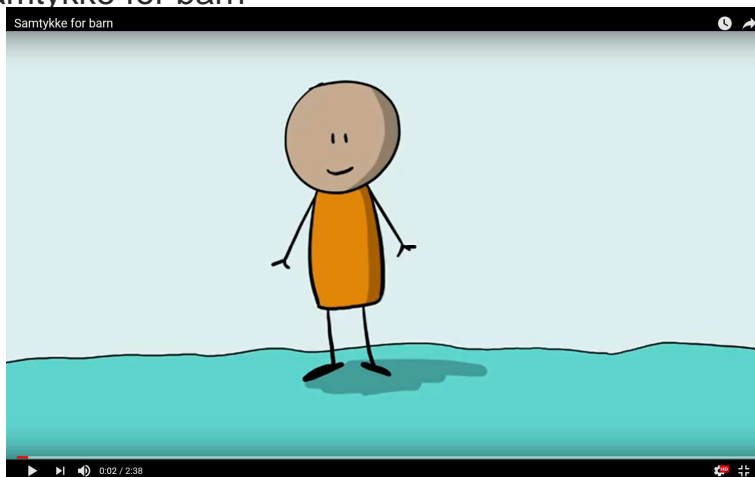
- Heterogen gruppe, men mange er sårbare
- Mange barn med skadeleg seksuell åtfærd har sjølv omfattande overgrepshistorie
- Dei fleste som er utsett for seksuelle overgrep blir ikkje sjølv overgripingar, verken som barn eller vaksen
- Ved behandling/hjelp: ha eit systemisk perspektiv

(Langström 2001; Hackett 2004; Kruse 2010)

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

<https://www.youtube.com/watch?v=vo9yRd1Wn5c&feature=youtu.be>

Samtykke for barn

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Kva er seksualitet?

- WHO: "Seksualiteten er en integrert del av ethvert menneskes personlighet; mann, kvinne og barn. Seksualiteten er et grunnbehov som utgjør et aspekt av å være menneske, og som ikke kan skilles fra andre livsaspekter. Seksualitet er ikke det samme som samleie eller evnen til å oppnå orgasme, og er heller ikke summen av hele vårt erotiske liv. Alt dette kan være en del av vår seksualitet, men behøver ikke å være det. Seksualitet omfatter så mye mer, den finnes i den energien som driver oss til å søke kjærlighet, kontakt, varme og nærhet, den uttrykkes i det vi føler, hvordan vi beveger oss, hvordan vi berører andre og selv blir berørt. Seksualiteten handler om å være sensuell, såvel som å være seksuell. Seksualiteten påvirker altså våre tanker, følelser, handlinger, og vårt samspill med andre mennesker."

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Utv av msk seksualitet skjer på 3 relativt uavh nivå

- 1) fysiologisk utvikl av det reproduktive systemet - skjer relativt skild frå kulturell påvirkning
- 2) utvikl av kroppen sin erogenitet og erotisk aktivitet – skild frå kroppen sin hormonelle syklus knytta til reproduksjon, men sterkt påvirka av kulturell kontekst
- 3) utv av konseptuelle representasjonar av seksualiet og sosial praksis

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Det seksuelle skriptet (Pedersen, 2005)

- Skript = oppskrift på kven, når, korleis, kva og kvifor
- Sunn seksuell utvikling blir fremja gjennom at samfunnet ser på seksualiteten som noko positivt:
 - Anerkjenner seksuelle kjensler
 - Ikkje knyt seksualitet til skuld og skam
 - Aksept for barn sin seksualitet og deira seksuelle leik med jamnaldrande

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Kva er seksualitet for barn?

<https://www.youtube.com/watch?v=8Wp9iNINHMc>

- Er spanande
- Gir nyting
- Eit pusterom
- Flykt frå røynda
- Utforskar intimitet saman med andre
- Gjer seg erfaringar om korleis eigen kropp fungerer

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Infantil seksualitet 0-3 år

- Umiddelbart interessert i korleis kroppen kjennest ut
- Kan få ereksjon og lubrikasjon (allereie i fosterstadiet)
- Nyt kroppsleg berøring frå omsorgspersonar og tar på andre og seg sjølv
- Kroppslege fornemmelsar er ikkje-spesifikke
- Utforskar skilnaden på jenter og gutar
- **Utviklinga generelt i denne perioden:**
- Utviklar tilknytning
- Lærer skilja mellom kvinner og menn
- Utviklar gradvis meir sosial leik og samhandling med jamnaldrande

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Førskulebarnet – dvs 3-6 år

- Å vera naken er naturleg
- Utforsking av kroppar, skilnader, likskapar, kroppslege funksjonar,
- Får kunnskap, men konkret og enkelt
- Stiller spørsmål om kjønnsdelar, om graviditet og fødsel, om bryst, etc.
- Frå 4-årsalder: Barnet utviklar meir hemmelegald.
- Leikar doktorleikar. Oppstår ofte spontant.
- (Sporadisk) onani – mest brukt som beroligande heller enn opphissande
- Nyskjerrig: Kan føra gjenstandar inn i anus eller vagina – stoppar når det gjer vondt
- Brukar slang om kjønnsdelane
- Forstå skilnaden mellom privat og offentleg i forhold til det å vera naken og det seksuelle

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt **Kulturskilnader kan føra til ulik grad av seksuelle leikar hjå barn.**

Kjønnsidentitet og utvikling av seksuell orientering - byrjar i førskulealder

- Kjønnsidentitet er individet si mentale oppleving av eige kjønn
- Homofile og lesbiske ungdomar har i større grad enn heterofile vist høge nivå av ikkje-konform kjønnsrolleåtferd. Særleg gjeld dette gutar.
- Gjeld frå 3,5 års alder, kanskje før

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Utvikling av tenningsmynster

- Skjer tidleg i livet – avh av erfaringane dine
- Tenningsmynster kan bli utvida
- Utvikling av alvorlege parafilier ofte forårsaka av tilknytningsproblem der seksualiteten er brukt som erstatning for å dekkja grunnleggjande behov som nærleik, trøyst, gode kjensler.
- Dette har betydning for behandling!

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Skulebarna – fram mot pubertet

- Kunnskapen er framleis **umoden og overflatisk**.
- Meir diskret
- Sexleik. Utforskar kyssing, posera, onanera saman. Oftast med vener av same kjønn.
- Sporadisk (?) onani – byrjar bli meir lystbasert.
- Slang (frekt språk)
- Sex er ekkelt!
- Etterkvart overgong til pubertet - får spirande medvit om at ein sjølv har seksuelle fornømmelsar, tankar og kjensler.
- Forelsking og romantiske kjensler
- Seksuelle draumar
- Utforsking av eigen kropp

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Skulebarna- fram mot pubertet

- Likar frekke vitsar og kan finna på desse sjølve
- Samanliknar kjønnsdeler med andre
- Leikar seksuell leik med jamnaldrande
- Teiknar nakne menneske
- Barnet snik seg til å sjå nakenbilete
- Er nysgjerrig

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Pubertet - ungdomsår

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Pubertet

- Frå fascinasjon, til innhenting av kunnskap og eiga utprøving.
- Forelsking og kjærleik sentrale tema.
- Frå non-genital til genital seksuell åtferd.
- Noreg: samleie debutalder i 2002:
16.7 for jenter og 18.0 for gutar
- Kultur pregar kva ein gjer og kor mykje.

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Men kva med den seksualitet som ein tenkjer ikkje er sunn eller også skadeleg?

- Åtferd blir gjentatt og hyppig forekomst
 - Åtferd som forstyrrer barnet si kognitive og sosiale utvikling
 - Åtferd som blir ledsaga av tvang, truslar og vald
 - Åtferd som medfører eit kjenslemesig press
 - Åtferd som foregår mellom to barn som er på kvart sitt utviklingstrinn eller er ulik i alder
 - Åtferd som held fram i løynd etter at vaksne har sagt i frå
 - Seksuell åtferd med dyr
- *Obs: Sjekk ut heilskapen (sjå åtferd i lys av kontekst)*

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Tea Consent

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt

Jobba med Trafikklyset

En guide for voksne til å
IDENTIFISERE, VURDERE og gi RESPONS
på seksualitet som fremmer bekymring

Ressurssenter om vold, tra

id

Ressursar

- www.rebessa.com
- www.rvtsmidt.no
- <http://www.betanien.no/hospitalet/bup/Pages/ressursenhet-v27.aspx>

- Ta kontakt om det er noko!
Oddfrid mob 41104319

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, Region Midt